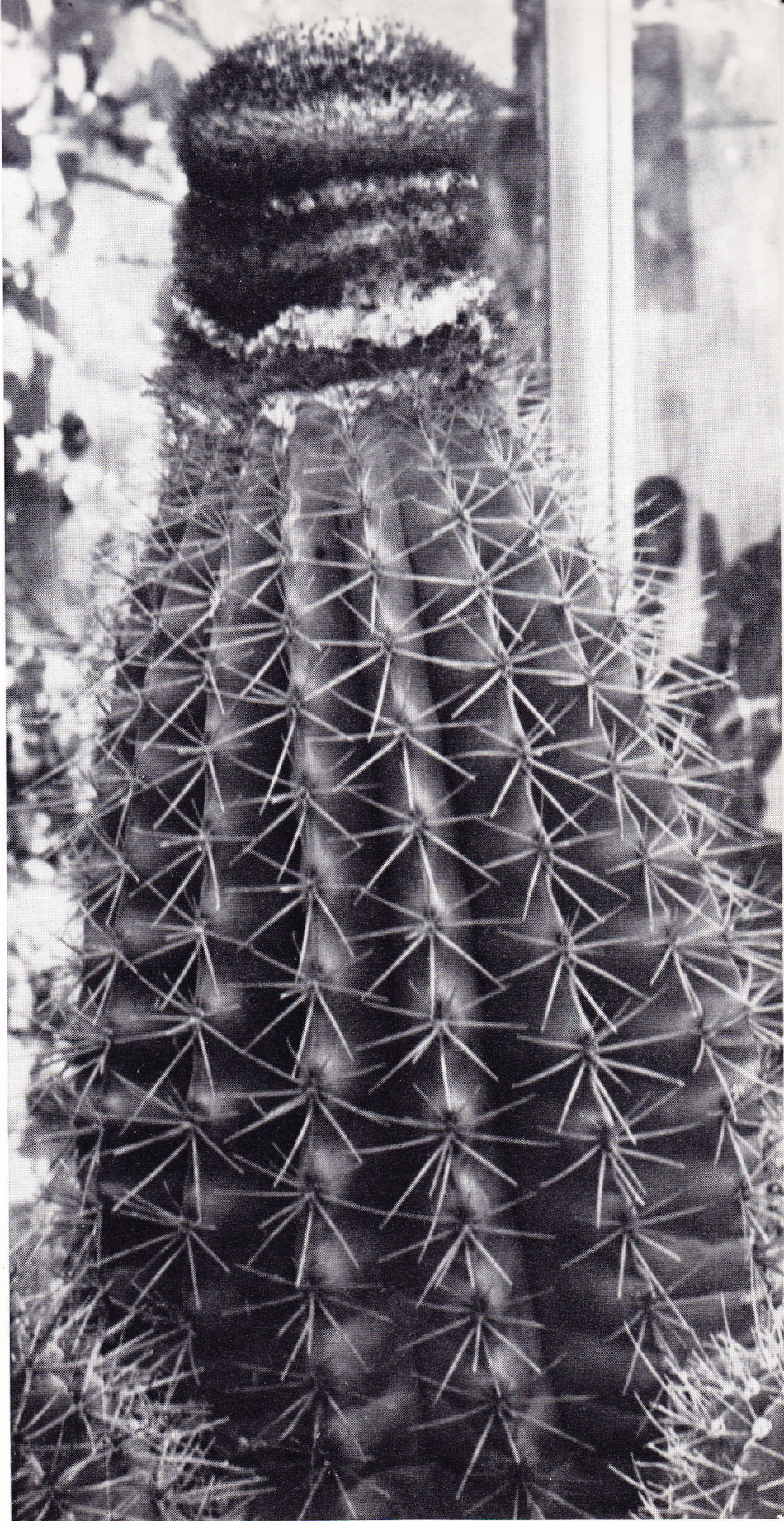

KAKTUS

JANUAR

1975

ÅRG. 10 - NR. 1

KAKTUS

udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober
som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Annoncer: Peter Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 60 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 17 87 13 eller 6 57 87 13.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: $\frac{1}{4}$ side 150 d. kr. – Preise für Anzeigen: $\frac{1}{4}$ Seite 150 d. kr. – Price for ads: $\frac{1}{4}$ page 150 d. kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Frans Laursen, Midtjyllands Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted, telf. (05) 32 05 02.

Næstformand: Orla Agerbo, Mosevej 1, 5461 Korup, telf. (09) 96 49 56.

Sekretær: Finn Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Veimosebro 14, 2700 Brønshøj, telf. (01) 94 61 74.

Bibliotekar: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Redaktionsmedlemmer:

Peter Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund, telf. (01) 45 25 04.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

H. Keil, Dansk Forsamlingshus, Ny Bjernt, 2381 Neuberend/Schleswig, Westdeutschland.

Kredsrepræsentanter:

Jylland: Poul Bach, Hadsundsvej 122, 8900 Randers.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Abigaelsvej 18, 2. sal, 5000 Odense.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Glaciset 31, 2800 Lyngby.

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Forsidebillede: *Melocactus intortus* (Mill.) Urb. Denne kaktusslægt hører til blandt de mest interessante slægter, men den må også regnes blandt de lidt mere vanskelige. *Melocactus* er kystplanter fra Mellemamerika og de Vestindiske Øer. De er langsomtvoksende og det kan tage mange år at få en plante til at danne det meget karakteristiske cephalium. Når de når dette stadium, blomsterstadiet, vokser selve planten ikke nævneværdigt, men cephaliet fortsætter væksten og kan på gamle planter blive 30–40 cm eller mere. Planten på billedet er *Melocactus intortus*. Den er samlet på øen Sct. Thomas og bragt hjem af en skibskaptajn, der skænkede den til Botanisk Have, København, da han igen måtte på farten. Samtidig fik haven endnu en plante, der var samlet på Sct. Croix, formentlig den samme art, selv om planterne er ret så forskellige, men det er nogle af perlerne i samlingen.

J. Nilas Jensen

Ørkenens indvånere

Afsnit II

Larry W. Mitich
North Dakota State University
Fargo, North Dakota

Mange arter af »pindsvinekaktus« er populære planter i udendørs stenbæde i lande med mildere klima. De er særlig værdifulde i kaktushaver på grund af deres blomster og fordi de som regel forbliver ret små. Ikke hårdføre arter, som har været udplantet i nordlige egne kaktushaver, må tages ind om efteråret og behandles som potteplanter.

Disse medlemmer af *Cereus*-familien kendt som *Echinocereus*, er ikke så værdifulde som drivhusplanter mange steder, fordi en del arter sjældent blomstrer under glas. Deres blomster er store og iøjnefaldende og findes i varierende nuancer af rødt, sjældnere gult. De er dagblomstrere, selv om nogle dog ikke lukker sig om natten, og nogle arter vokser som uforgrenede små kugleformede eller kort søjleformede planter, medens andre danner sideskud, og nogle kan endda udvikle sig til store klumper, sommetider hængende over og på klippe-skrænter.

Echinocereus er meget frugtbare og danner masser af ofte spiselige lysende røde bær. Frugten ligner jordbær, hvorfor den også kaldes jordbærkaktus. Bærnene regnes for en delikatesse blandt mexicanerne, og de kan købes på mange af deres markeder. Nogle hoteller i det nordlige Mexico serverer de saftige bær ituskarne med sukker og fløde under betegnelsen *pitayas*. Frugten af *Echinocereus cinerascens*, som er hjemmehørende i det centrale Mexico, smager som hindbær. De tragtformede blomster hos denne tuedannende art er brunlig-lilla på ydersiden og rød-lilla på indersiden med let frynsede kronblade, som ender i en spids. Planten er spredt over et stort område og er fundet længere mod syd end nogen af de andre arter i denne slægt.

Der er 73 arter i slægten *Echinocereus*. Dr. Curt Backeberg's monografi »Die Cactaceae« indeholder 73 arter med 28 varieteter. Han beskrev en ny art, *E. subterraneus*, og syv nye varieteter. Nogle tidligere selvstændige arter, f. eks. *E. chloranthus*, blev tildelt status som varieteter (*E. viridiflorus* v. *chloranthus*), medens nogle varieteter blev opført som selvstændige arter. Dr. N. L. Britton og J. N. Rose nævner 60 arter og ingen varieteter i deres klassiske værk »The Cactaceae«, som udkom i 1922. Dr. Karl Schumann beskriver 39 arter i sin monografi 1898. Nye arter og varieteter af *Echinocereus* bliver stadig opdaget.

Arter inden for *Echinocereus* findes udbredt over store områder i de vestlige Forenede Stater og Mexico. De når så langt mod øst som den centrale del af Kansas, mod nord ind i Wyoming og South Dakota, mod vest til sydlige del af Californien, Stillehavskysten og øerne ud for Nedre Californien samt mod syd helt til Mexico City.

Slægten *Echinocereus* kan i voksemåde sammenlignes med slægten *Echinopsis* fra Sydamerika, selv om der er forskelle ved blomster og frugt. De nye skud så vel som blomsterknopperne fremkommer ikke fra areolerne som hos de fleste kaktus. De kommer fra deres dybtliggende udspring og bryder under den videre udvikling gennem plantens overhud.

Slægtens arter tåler i høj grad omplantning, idet planter, som er omplantet i foråret, udmærket kan blomstre samme sommer.

Blomsterne hos *Echinocereus viridiflorus* v. *chloranthus* er grønliggule og 2–2,5 cm lange, mens blomsten hos *E. viridiflorus* er kraftigere grønne. For begge arter gælder det, at blomsterne fremkommer halvvejs oppe på plante-

legemet. *E. chloranthus* er lavtvoksende, 7–14 cm høj med hvide torne med mørkt purpurfarvede spidser. Den er hjemmehørende i det nordlige Mexico, vestlige Texas og sydlige New Mexico. Med dens fine farvekontraster står den sig fordelagtigt i forhold til andre *Echinocereus*' strålende skønhed og er derfor værdifuld i enhver kaktussamling.

E. viridiflorus er udbredt længere mod nord end nogen anden *Echinocereus*. Det var også den første art inden for denne slægt, som blev fundet i De Forenede Stater, og den er slægtens type-art. Den blev fundet af dr. Friedrich A. Wislizenus i 1846 og blev beskrevet af dr. George Engelmann som *Cereus viridiflorus* i 1849.

Echinocereus fendleri, kaldet ørkenjordbær, har de smukkeste blomster inden for slægten. De purpur-rødlige spiselige frugter hos denne art er ca. 2,5 cm lange og dækket med korte torne, som let kan gnides af, når frugterne er modne, og en stor plante producerer mange af disse bær. Om foråret og i den første del af sommeren ændrer de ca. 10 cm lange og lige så brede dybt rosa-purpur farvede blomster de gyldenbrune sandområder ved ørkenbjergenes fod til et landskab af stor skønhed. Blomsterne åbner sig tidligt om morgenen og lukker sig hen på eftermiddagen i flere dage. Planten forgrener sig ofte med otte-ti hoveder, og plantelegemet er kraftigt mørkegrønt. Den varierer i højde fra 10–30 cm. Blomsten sidder altid i toppen af skuddene, som er dækket med spidse

torne i brunlig-hvide farver. De mørktfarvede torne er som regel fortykkede ved deres base. *E. fendleri* findes overalt i Sonora og Chihuahua, Mexico og mod nord i Texas, Arizona, Utah til Colorado. Arten fik navn efter August Fendler (1813–83), som foretog indsamlingsrejser i store dele af Venezuela og New Mexico. *Echinocereus leeanus*, som er hjemmehørende i Mexico, men hvis udbredelsesområde ikke er fuldstændig klarlagt, har orangerøde eller laksefarvede blomster, som holder sig åbne i flere dage. Planten vokser for det meste opadrettet og når en højde af 25–30 cm. Den består oftest af ét hoved, men kan også udvikle sideskud. De enkelte hoveder er tykkere ved grunden og spidser mod toppen. Fra otte til tolv blomster kan springe ud på samme tid højt på plantens top. Tornene er meget uens i længde og er gulgrå til brune af farve.

Selv om denne kaktus ikke er almindelig i kultur i hverken Mexico eller De Forenede Stater, er den velkendt i England. Type-planten blev givet til The Royal Botanical Garden i Kew omkring 1842 af James Lee, og planten blev navngivet efter ham. Det er en af de smukkeste i denne gruppe, men den er uheldigvis ikke hårdfør. *Echinocereus leeanus* tåler omplantning på hvilken som helst tid af året og kan formeres ved stikninger. Dette er endnu en *Echinocereus*, som vokser villigt under glas, men er da ikke så rigt blomstrende.

(Fortsættes)

Echinocereus pulchellus

I løbet af vinteren udsender kaktusgartnerierne deres frøkataloger med alle de fristende tilbud, som det kan være svært at vælge imellem og sortere ud på, man vil jo helst have det alt sammen, men må tage hensyn til plads og økonomi, derfor dette lille tips: Prøv at købe et brev frø af den kønne lille *Echinocereus pulchellus*, jeg tror det vil lønne sig.

Echinocereus pulchellus vokser kugleformet, kan blive 5–7 cm i gennemsnit, dog vil den med alderen vokse nogle cm i højden, så kugleformen forsvinder. Den er smukt blågrøn far-

vet, har ca. 12 ribber med små areoler, der bærer de 3–4 små buede nåle. Den blomstrer først på sommeren med lyserøde blomster, ca. 4 cm i gennemsnit, ved god pasning blomstrer den gerne og villigt.

Vi foretog vor udsæd (et brev med 25 frø) af *Echinocereus pulchellus* i januar 1972 og 12 af frøene spirede frem. I sommerens løb gik fire af de små planter ud, men de resterende otte trivedes godt og sluttede vækstsæsonen med et gennemsnit på ca. 2 cm.

Følgende sommer 1973 fortsatte væksten støt,

og planterne voksede til 3 a 4 cm i gennemsnit. I løbet af efteråret afsatte vi de fem planter og beholdt kun de resterende tre.

Så kom foråret 1974, og planterne var lige gået ind i deres tredje år. Allerede tidligt på foråret så vi til vor overraskelse og glæde begyndende knopper i de to af planterne. Knopdannelsen fortsatte støt og resulterede i to smukke blomster på hver af disse to planter. Blomsterne var ca. 4 cm i gennemsnit, var smukt lyserøde og holdt i tre dage. (Ifølge litteraturen skulle blomsterne kunne holde i otte dage, det er muligt de skal have lidt mere alder på bagen for at præstere dette.)

Ved ompotningen af sine *Echinocereus pulchellus* må man gå meget varsomt til værks og sørge for at berøre planten mindst muligt med hænder eller klude, idet de fine små torne-samlinger sidder meget løst på areolen og kan falde af ved den mindste berøring. Den plante

af de tre, der ikke blomstrede, var den første der blev plantet om, og da jeg ikke var opmærksom på nålenes sarthed, mistede planten desværre en fjerdedel af sine tornebundter, dette har måske sat den tilbage, så den sprang blomstringen over.

Efter blomstringen får planterne et lille hvil, mindre vanding, men snart kan de atter behandles med lidt mere vanding og gødnings-tilførsel. (Om gødning se »Kaktus« nr. 2, 1974.) Vinteren igennem holdes planterne på 8 a 10 grader og står helt tørt fra ca. 1. november til 1. marts.

Jeg håber dette har givet lyst til at gå igang med den smukke lille *Echinocereus pulchellus* og få den samme glæde af den, som vi har haft.

Otto Forum Sørensen

Viemosebro 14, 2700 Brønshøj

FOTO-KONKURRENCEN 1974

Så kan vi meddele resultatet af den fotokonkurrence, som blev udskrevet i april-udgaven af vort blad.

Det var ikke en helt let opgave for juryen at vælge vinderbillederne, men efter flere gennemsyn af materialet er resultatet blevet følgende:

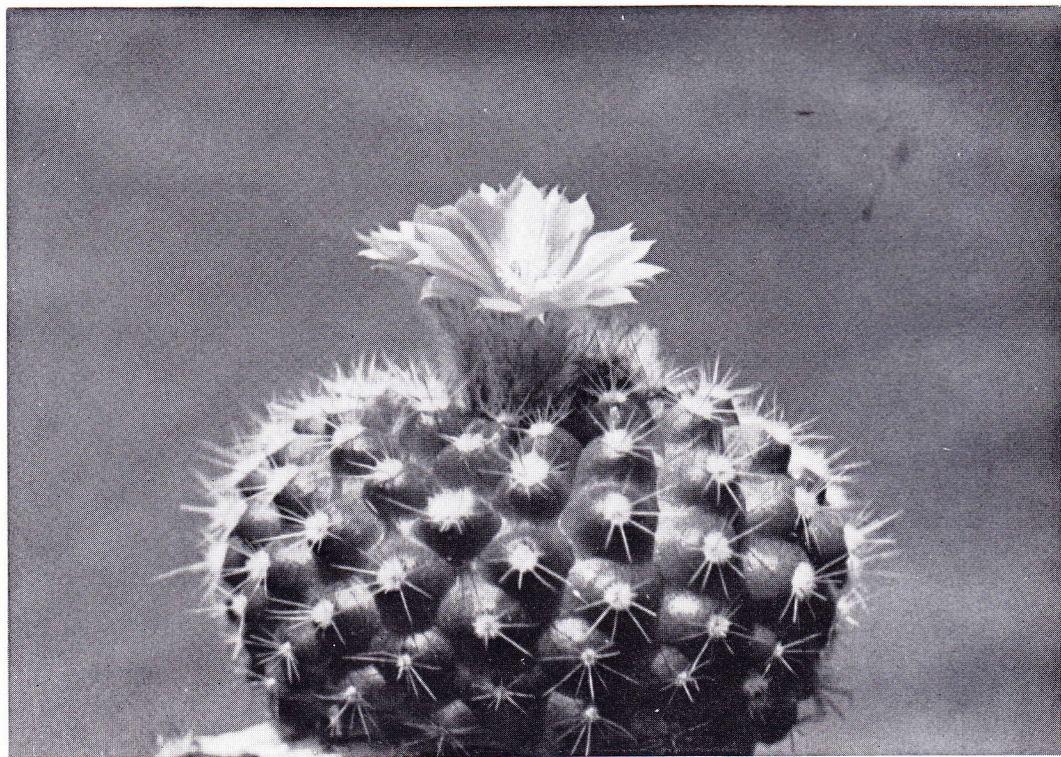
I gruppe A (sort/hvide billeder):

1. præmie: Pierre Maffait, Edv. Egebergsvej 15, Svejebak 8600 Silkeborg, for et billede af en *Selenicereus pteranthus* i blomst.

I gruppe B (farvediapositiver):

1. præmie: Hans Joachim Müller, 238 Schleswig BRD, Melkstedtdiek 9, for et billede af *Echinocereus fitchii* i blomst.
2. præmie: Poul Bach, Hadsundsvej 122, Randers, for et billede af en meget fin podet *Wintera aureispina* (*Hildewintera aureispina*).

Vi siger tak til de medlemmer, som har vist interesse for denne konkurrence ved at indsende billeder til bedømmelse, billeder, som vi er glade for at kunne indlemme i vort billedarkiv, og som medlemmerne i øvrigt ved senere lejlighed vil kunne have gavn af. Her skal vi lige gengive en bemærkning fra Cees Rijk van Ravens: »Hva er resultatet? I alt 34 bilder, 7 sort-hvite fotos og 27 farvedias. Faktisk var det innsender fra Danmark, Norge, Sverige og Tyskland. Det var en del meget gode bilder iblant disse, og det var en fornøjelse å se bilder av så mange fine og velvokste planter«. Denne bemærkning kan de øvrige jurymedlemmer nok tilslutte sig, men dog nok med en beklagelse af at så få har villet være med i vor lille sommerspøg.

Nybeskrivelse - Erstbeschreibung:

Parodia parvula Brandt, spec. nova

UG-Parodia, Serie Campestrae

Plantae parvae, solitariae, colore subfusco-subvirides, circiter 5 cm altae, diametro circiter 6 cm.

Costae circiter 18, in modum spirae tortae et in parva tubercula continua sunt.

Areolae diametro 2 mm est, lana similis et brevis, 2 mm tecta, alba.

Aculei marginales usque 10, circum areolam dispositi sunt, tenuissimi, albi, circiter 7–10 mm longi.

Aculei centrales numero 4 sunt, usque 1 cm longi, in basi albi, ad summam partem versus

coloris fusci, omnes aculei sunt directi et in acutum exeunt.

Flos est flavus, minimus, circiter 2,5 cm diametro.

Pericarpellum bruneum-viride, cum lana alba contextum, saeta obscura.

Receptaculum unum cm longum, viride et flavus; squamae parvae, coloris rosei, cum lana alba et saeta tenui, nigra, usque 6 mm longa.

Folia exteriora circiter 2 cm longa, et 2 mm lata sunt, coloris flava, rosei acute exeunt.

Folia interiora circiter 2 cm longa, et 2 mm

lata sunt, flava; coloris acute purpurei est. Stamina coloris, quem »crème« vocamus; anthera flava; stilus 1,2 cm longus, coloris, quem »crème« vocamus, stigmata alba, numero 12.

Fructus subfuscus est, ovo similis, cute subtili, cum lana alba et saeta nigra, diametro 5 mm. — semper ipse fertilis. —

Semen 0,4 mm longum, 0,3 mm latum. Testa subfusca, splendida et levis, in minimas et levis verrucas divisa. Hilum angustum. Strophiola maxima, sed plana, in medio hilo protracta est, micropyle in superiore parte ad basim est, quo loco foramen micropylare cernere possumus. In basim versus funiculus est, cuius etiam foramen bene cernere possumus. Strophiola coloris albi, quem »crème« vocamus.

Patria: Argentina, Prov. Salta, Pocitos, Dique Ituyuro, circiter 650 m. alta.

Holotypi partes et membra vim demonstrantia in herbario Heidelbergensi conservantur.

Holotypus in coll. F. H. Brandt, No. 73/a.

Midtortorne 4, indtil 1 cm lange, hvide ved basis, ellers brunlige, alle torne spidse, lige og stikkende.

Blomsterne ca. 2,5 cm i diam., farveløst gule. Pericarpel 5 mm i diam., meget spredte, hvidlige og korte uldhår samt sorte børster.

Receptaculum 1 cm langt, grønligt forneden, opefter gult. Skællene små, rosa med sparsomt, hvidligt uldhår og sorte børster, disse indtil 6 mm lange.

Ydre blomsterblade ca. 2 cm lange, 2 mm brede, gule, de ydre rosa tilspidset el. forsynet med rosa midterstribe.

Indre blomsterblade 2 cm lange, 2 mm brede, gule, farveløse. De ydre spidser rosa.

Støvtråde hvidlig-gule. Støvpung gul. Griflen 1,2 cm lang, grov, med riller opefter, crèmefarvede; støvfang ca. 12, crémeifarvet, næppe løftet op over støvpungen.

Frugten okkerfarvet-brunlig, blødskallet, med hvidlig uld og sorte børster, altid selvfertil.

Enkeltvis, brunlig-grøn, 5 cm høj, 6 cm i diameter.

Ribber ca. 18, opløst i små, spiralformede vorterækker, disse er flade.

Areolerne 2 mm i diameter, dækket med tynd uld, næppe 2 mm lang, hvid.

Randtorne indtil 10, i anordning omkr. areolen, hvide og tynde, indtil 10 mm lange.

Frø ca. 0,4 mm lange, 0,3 mm brede. Testa lyse-rødbrun, glat og glinsende, lette vortagtige markeringer, ingen riller. Markeringen ikke fremhævet, men glat og synlig på testa'ens overflade. Hilum smalt. Strophiola højt frem-springende, ellers flad, ikke sammentrængt, med en lille fordybning på det højeste punkt af denne, som mikropylen viser. Ved Hilum's ba-

sale ende går strofiola'en stærkt nedad og her findes så funiculus, markeret gennem en for-
dybning. Strofiola cremefarvet.

Hjemsted: Nordargentina, Provinsen Salta, ved Pocitos og ved Rio Ituyurodæmningen, syd for den bolivianske grænseby Yacuba, i 650 m højde.

Holotypus-materialet findes i herbariet for Heidelberg universitet.

Holotypus i coll. F. H. Brandt. Nr. 73/a.

— — —
Einzeln, bräunlich-grün, 5 cm hoch, 6 cm im ϕ .

Rippen ca. 18, in kleine, spiralige Warzenreihen aufgelöst, diese flach.

Areolen 2 mm ϕ , mit spärlicher Wolle bedeckt, kaum 2 mm lang, weiß.

Randstacheln bis 10, rund um die Areole angeordnet, weiß und dünn, bis 10 mm lang.

Mittelstacheln 4, bis 1 cm lang, an der Basis weiß, sonst bräunlich, alle Stacheln spitz, gerade und stechend.

Blüten ca. 2,5 cm ϕ , fahl gelb.

Pericarpell 5 mm ϕ , mit vereinzelt, weißlichen und kurzen Wollhärchen, sowie schwarzen Borsten.

Receptaculum 1 cm lang, unten grünlich, nach oben zu gelb; Schuppen klein, rosa mit spärlichen, weißlichen Wollhaaren und schwarzen Borsten, diese bis 6 mm lang.

Äußere Hüllblätter ca. 2 cm lang, 2 mm breit, gelb; die äußeren rosa gespitzt, oder mit einem rosa Mittelstreifen versehen.

Innere Blütenblätter 2 cm lang, 2 mm breit, gelb, fahl; die äußeren Spitzen rosa.

Staubfäden weißlich-gelb; Staubbeutel gelb; Griffel 1,2 cm lang, derb, nach oben zu gerieft, cremefarbig, Narben ca. 12, cremefarbig, kaum über die Staubbeutel erhoben.

Frucht ockerfarbig-bräunlich, weichschalig, mit weißlicher Wolle und schwarzen Borsten, immer selbstfertil.

Samen ca. 0,4 mm lang, 0,3 mm breit. Testa hell-rotbraun, glatt und glänzend, nur leicht warzig gefeldert, nicht gerieft. Die Felderung nicht erhaben sondern glatt auf der Oberfläche der Testa erkennbar. Hilum schmal. Strophiola hoch vorspringend, sonst flach bleibend, nicht gedrunken, mit einer kleinen Mulde an der höchsten Erhebung derselben, welche die Mikropyle anzeigt. Am basalen Ende des Hilums fällt die Strophiola stark ab und dort findet sich der Funiculus, durch eine Mulde angedeutet. Strophiola cremeweiß.

Fundort: Nordargentinien, Prov. Salta, bei Pocitos, am Damm des Rio Ituyuro, südlich der bolivianischen Grenzstadt »Yacuba«, bei 650 m Höhe.

Material des Holotypus wird im Herbarium der Universität Heidelberg hinterlegt.

Holotypus in coll. F. H. Brandt. No. 73/a.

Die *Parodia parvula* Brandt unterscheidet sich von der ähnlichen *Parodia pusilla* Brandt durch den bräunlich-grünen Körper, durch weniger Randstacheln und nur 4 Mittelstachel. Die Blütenfarbe ist ein fahles Gelb, die Schuppen kräftig rosa gefärbt und einen anders gearteten Samen.

Gefunden wurde diese neue und interessante Art von Pater Alfr. Lau und der Fundort wurde bei einem persönlichen Gespräch so fixiert und festgelegt.

Diese Art, die *Par. parvula* gehört in die Gruppe der *P. formosa* Ritt.

Fred H. Brandt

D-479 Paderborn (Vesttyskland)

Im Samtfelde 57

Slægten *Parodia* Spegazzini

Fortsættelse

Parodia pseudostueneri Backbg.

Det er svært at se forskel mellem denne art og *tilcarensis*. Tornedragten er tættere og mere sart. Midtærtornene er gråviolet til brune.

Blomsterne er ren blodrøde og nærmer sig *tilcarensis* blomsterfarve. Hjemsted syd for det område, hvor *P. tilcarensis* findes, ved Molle Punco lidt nord for byen Tumbaya, provinsen Jujuy.

Parodia setosa Backbg.

Denne art er kortere og mere kompakt i væksten, legemsfarven er mere bleg blålig-grågrøn, toppen mere flad. Ulddannelsen er ret tæt og dækker hele toppen. Tornene er godt nok ret fine, men står dog tæt og er især i toppen smukt opadrettede. Blomsterne er lysende mørkekarmirosa. Findested ved Tumbaya, vest for byen, prov. Jujuy.

Parodia dasyacantha Brandt nom.nud.

Arten er let at kende, især for dens strittende okkerfarvede midtertornene, som de nærbeslægtede arter ikke har. Legemsfarven er ligeledes betydelig lysere og blomsterne større i diameter, mere rosarøde, men uden den lysende effekt. Hjemsted ved Maimara, vest for Tilcara, prov. Jujuy.

Parodia schuetziana Jago

Også denne art stammer fra Jujuy, hvor H. Blossfeld har fundet den. Først er væksten bred-kugleformet. Midtertornene er fine, brun-okkerfarvede, meget lyse, en af dem er krogbøjet, mens toppen er tætulden. Blomsten er glinsende karminrød med violet skær. En smuk art! Forekomst i Jujuy.

(*Parodia uhligiana* Backbg.)

Dette navn må stryges i fortegnelsen over alle *Parodia*, da det er en fejltagelse fra Backeborgs side. Arten må over i en anden slægt.

Parodia nivosa Backbg.

En snehvid-tornet art, som vel kendes af de fleste *Parodia*-samlere. Blomsten er rød. Efter Rausch forekommer denne art ved El Toro, i den nordlige del af prov. Salta.

Parodia faustiana Backbg.

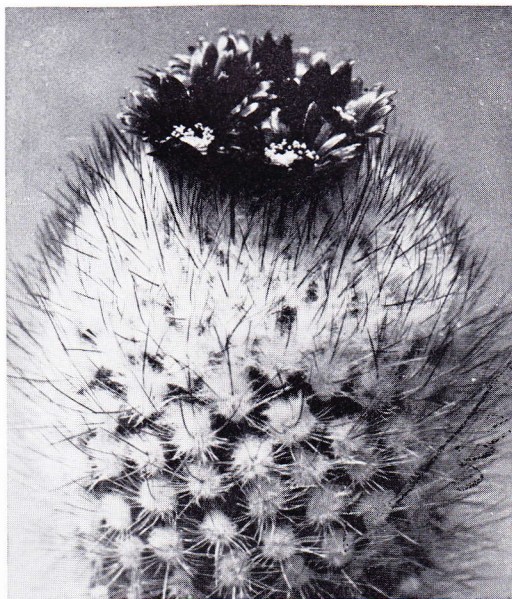
Nær beslægtet med foregående art. Midtertornene er mørkere, blomsterne er guldgule til orangegule. Efter Rausch vokser den i samme egn som *nivosa*.

Parodia faustiana var. *tenuispina* Backbg.

Mere hvidtornet end arten, blomsten er derimod blodrød. Findestedet er ukendt, sandsynligvis dog bjergstrøget i enen omkr. El Toro.

Parodia chrysacanthion Backbg.

Denne *Parodia* er vel en af de ældste og mest kendte i samlingerne! Planten, der har en bred vækst, er tætbesat med lange guldgule børster. Særlig høj bliver planten ikke. Blomstringstiden falder hos min plante sidst på vinteren, enkelte

Parodia setosa Backbg.

Parodia schuetziana Jago.

blomster om sommeren. De har en guldgul farve. Hjemsted i Quebrada de Humahuaca, prov. Jujuy.

Fred Brandt
D-557 Paderborn
Im Samtfelde 57

Oversætter: H. Keil.

*Kender
du
den
?*

Kære læsere. Denne gang sætter vi ikke navn på den ovenfor gengivne plante. Det skulle vi gerne have jer til at hjælpe os med. Med andre ord, vi starter her en lille konkurrence eller quis om man vil. I hvert nummer af »KAKTUS« kommer et billede af en plante sammen med en kort beskrivelse af denne. Derefter anmoder vi så medlemmerne om at opgive os navnet på den afbildede plante. Vi starter med en let opgave i håb om at få så mange med på spøgen som muligt. Vi må nok også hellere oplyse, at der er chance for en lille gevinst. Denne gang udsættes en bogpræmie, og vinderen findes ved lodtrækning blandt de medlemmer, som har indsendt det rigtige svar.

Og her er så beskrivelsen af planten: Den er hjemmehørende i det nordlige og centrale Mexico i bjergegne op til 2500 meters højde. Planten er kugleformet med alderen dog lidt forlænget, som regel med 5 meget markante ribber hvorpå findes en række brunligt uldne areoler uden torne. Hele plantelegemet er dækket af små uldfnug, en ejendommelighed, som vi kun kender fra denne slægt. Blomsterne er forholdsvis store og kommer i de nye areoler i plantens top. De er silkeglinsende gule.

Så er spørgsmålet: Hvad hedder denne plante? Send et brev eller brevkort til Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød med svaret. Samtidig bedes indsenderne angive, hvad de synes bedst om i dette nummer af »KAKTUS«, og hvilke emner, de kunne tænke sig at få behandlet i kommende numre af bladet.

Botaniske udtryk og navne

På de følgende fire sider fortsættes oversigten over botaniske udtryk og navne. Når disse fire sider anbringes midt i bladet, er årsagen, at vi vil gøre det muligt for medlemmerne at udtage siderne og samle dem, så man til sidst får en hel ordbog.

HUERNIA, Æ, = Asclepiadaceae, efter J. Huernius, en af de første der samlede planter i Kaplandet.

HUERNIOPSIS, f = Asclepiadaceae, lignende Huernia.

HUMAHUACENSIS = fra Humahuaca, Argentina.

HUMIFUSUS, A, UM, = nedliggende, udstrakt langs jorden.

HUMILIS, E, = lav.

HUMOSUS, A, UM, = voksende på jord.

HUNTINGTONIANUS, = efter H. Huntington, ejer af botanisk have i San Marino, Kalifornien.

HURA, Æ, = Euphorbiaceae, indfødt navn.

HUTCHINSIA, Æ, = Cruciferae, efter den irske botaniker Miss Hutchins.

HYALACANTHUS, A, UM, = med glasagtige torne.

HYBOPLEURUS, A, UM, = hentyder hos Gymnocalycium h. til de puklede ribber.

HYBRIDUS, A, UM, = Bastard, opstået ved krydsbefrugtning af to arter, slægter eller varieteter.

HYDROPHORUS = vandholdig.

HYLOCEREUS, I, = Cactaceae, skov – ce-reus.

HYLOPHILUS = skovelskende.

HYMENÆA, Æ, = ægteskabelig, hentyder til at bladene er forenede to og to og om natten bøjer sig mod hinanden.

HYPACANTHUS, A, UM, = noget tornet.

HYPO = 1) under, forneden, 2) temmelig, næsten, – agtig.

HYPTIACANTHUS, A, UM, = med tilbagebøjede torne.

HYSTRICHACANTHUS, A, UM, = tornet som et pindsvin.

HYSTRICINUS OG HUSTRICUS, A, UM, = pigget.

HYSTRIX = pindsvin.

I.

IANTHINUS, A, UM, = violet.

IANTHOTHELE, A, UM, = med violette bryst- eller brystvortelignende dele.

ICAMOLENSIS = fra Icamole, Mexico.

ICENCIS = fra Ica, Peru.

ICOSAGONUS = med tyve ribber.

IGNACIONENSIS, = efter lokaliteten: San Ignacio, Paraguay.

IGNESCENS = rødlig.

IGNORATUS, A, UM, = ukendt, miskendt.

IGNOTUS, A, UM, = af ubekendt herkomst.

IMBRICANS = tagstensformet.

IMMACULATUS, A, UM, = uplettet.

IMMEMORATUS = uomtalt, ny.

IMPEDITUS, A, UM, = hæmmet.

IMPERIALIS, E, = mægtig.

IMPERONS = uigennemtrængelig.

IMPEXICOMUS = uredt, med stridt hår.

IMPLEXUS, A, UM, = sammenflettet.

IMPRESSUS, A, UM, = indtrykt.

INAEQUALIS, E, = ulige, uensartet.

INAEQUALTUS, A, UM, = ulige høj.

INAMOENUS, = uelsket, uskøn.

INARMATUS = forsvarsløs.

INCACHACAMUS, = fra Inchachaca, Bolivia.

INCAHUASINUS = fra Incahuasi, Santa Cruz.

INCAICUS = opkaldt efter Inkaerne.

INCANUS, A, UM, = hvidgrå.

INCARNATUS, A, UM, = kødfarvet.

INCISUS, A, UM, = 1) indskåret i alm.

2) fliget.

INCOMPARABILIS, E, = uforlignelig, mangeløs.

INCOMPLETUS, A, UM, = ufuldstændig, kaldes en blomst, når en eller flere bladkredse mangler.

INCONSPICUUS, A, UM, = uanselig.

INCUIENSIS = fra Incuico, Peru.

INCURVUS, A, UM, = opad- eller indadkrummet.

INDICUS, og INDUS, A, UM, = fra Indien.

INDIVISUS, A, UM, = udelt.

INDURATUS, A, UM, = hærdet, om dele, der først er bløde og senere bliver hårde.

INEBRIANS, = berusende.

INERMIS, E, og -MUS, A, UM, = ubevæbnet.

INFECTORIUS, A, UM, = farvende, tjenlig til farvning.

INFERIOR, = nedre, lavere.

INFESTANS, og INFESTUS, A, UM, = ødelæggende, skadelig.

INFLATUS, A, UM, = opblæst, blæret.

INFLORESCENTIA, Æ, = blomsterstand.

INFORTUNATUS, A, UM, = ulykkesbringende.

INFRACTUS, A, UM, = knækket, skarpt ombøjet.

INFUNDIBULARIS og BULIFORMIS, E, = tragtformet, om kronen.

INGENS, A, UM, = stor.

INNATUS, A, UM, = indvokset, ligesom ind-sænket i en anden del.

INNOMINATUS, A, UM, = ubenævnet.
 INODORUS, A, UM, = uden duft.
 INOPHYLLUS, = med strengede blade.
 INOPS, = tarvelig.
 INQUINANS, = tilsmudsende.
 INSCULPTUS, A, UM, = indskåren.
 INSIGNIS, E, = udmærket.
 INSTITIUS, A, UM, = 1) indpodet, opstået ved krydsning. 2) indført.
 INSULARIS, = forekommende på øer.
 INTEGERRIMUS, A, UM, = helrandet, er et blad, når dets rand er uden indskæringer.
 INTEGRIS = hel-.
 INTEGUMENTUM, I, = 1) dække i alm. 2) æghinde.
 INTER, = imellem.
 INTERMEDIUS, A, UM, = midtstillet.
 INTERNODIUM, I, = stængelstykke, det afsnit, der ligger imellem to på hinanden følgende bladfæster.
 INTERPETIOLARIS, E, = imellem bladstilkene.
 INTERRUPTUS, A, UM, = afbrudt.
 INTONSUS, A, UM, = ubeskåren, uden indsnit.
 INTORTUS, A, UM, = indad drejet.
 INTRAMARGINALIS, E, = stillet indenfor randen.
 INTRICATUS, A, UM, = indviklet.
 INTRUSUS, A, UM, = indtrængt.
 INVENUSTUS, A, UM, = uden charme.
 INVISUS, A, UM, = uset, usynlig.
 INVOLUCELLUM, I, = småsvøb, dækbladene ved grunden af småskærmene i en sammensat skærm.
 INVOLUCRATUS, A, UM, = forsynet med svøb.
 INVOLUTUS, A, UM, = indrullet.
 INVOLVENS, = indhyllende.
 IONANTHUS, A, UM, = med violet eller viollignende blomst.
 IPATIANUS = fra Ipati, Bolivia.
 IRENAUS, A, UM, = fredelig, rolig.
 IRIDESCENS, = regnbuefarvet.
 IRREGULARIS, E, = uregelmæssig, blomster og blade har forskellig størrelse.
 IRRITABILIS, E, = pirrelig.
 IRRORATUS, A, UM, = dugget.
 ISABELLINUS, A, UM, = isabellafarvet.
 ISLAYA = Cactaceae, fra Islay, Peru.
 ISO- = lige-, ens-.
 ISOLEPIS, IDIS, = med lige store skæl.
 ISOMERUS, A, UM, = enstallig, når det sam-

me tal hersker i alle blomstens kredse.
 ISOPHYLLUS, A, UM, = ensbladet.
 ISOTYPE, = samme form, type.

J.

JALISCANA, = efter staten Jalisco, Mexico.
 JALAPA, = efter Jalapa i Mexico.
 JAENENSIS = fra Jaen, Peru.
 JUBATUS, A, UM, = med lange, bløde hængende hår.
 JUJUYENSIS = fra Juyuy, Argentina.
 JUGALIS, IS, = forenet.
 JUGUM, I, = 1) et par, 2) ribbe.
 JURATUS, A, UM, = saftig.
 JUSBERTII, = efter Jusburt, samler i Paraguay.
 JUSTICIA, = efter den skotske gartner og forfatter J. Justice.
 JUVENALIS, E, = ungdommelig.
 JUVENILIS, E, = ungdommelig.

K.

KALANCHOE = (Crassulaceae), kinesisk navn.
 KARWINSKIANA, = efter Dr. W. Karwinski, plantesamler i Mexico.
 KELETICUS, A, UM, = bedøvende, fortryllende.
 KERMESINUS, A, UM, = karmoisinrød.
 KLEINIA, Æ, = efter J. Th. Klein, naturhistoriker i Danzig.
 KNIPPLIANA, = efter Carl Knippel, der indførte planten til Tyskland.
 KNOWLTONII, = efter finderen af Pediocactus k. Fred G. Knowlton.
 KNUTHIANA = efter grev F. M. Knuth, Danmark.
 KRAEHENBUELI = efter F. Kraehenbühl, opdager af Mammillaria k.
 KRAINZIANA = efter H. Krainz, leder af sukkulentsamlingen i Zürich.
 KRAINZIA = efter H. Krainz.
 KUNZEANA = efter Dr. R. E. Kunze, Arizona, finderen af Mammillaria k.
 KUPPERIANA = efter professor Dr. W. Kupper, kurator i Bot. Have i Zürich.

L.

LABIATUS, A, UM, = læbedannet.
 LABILIS, E, = forgængelig.
 LABIOSUS, A, UM, = med store læber.
 LACCATUS, A, UM, = lakfarvet.
 LACCIFER, A, UM, = indeholdende gummilak.
 LACERATUS, A, UM, = laset, et blad med uregelmæssige indskæringer i kanten.

LACHAIENSIS = efter hjemstedet.
 LACHNO-, = uld-.
 LACHNOPUS, A, UM, = loddenfodet, loddenstillet.
 LACINIATUS, A, UM, = fliget, om bladet.
 LACRYMA, Æ, = en tåre.
 LACTEUS, A, UM, = mælkehvid.
 LACTIFLORUS, A, UM, = med mælkehvid blomst.
 LACUNOSUS, A, UM, = grubet, med ret store fordybninger.
 LACUSTRIS, E, = voksende ved eller i søer.
 LÆTUS, A, UM, = frodig, livlig af farve.
 LÆVIGATUS, A, UM, = glattet.
 LÆVIS, E, = jævn, når overfladen er uden forhøjninger.
 LAFALDENSIS = fra Lafalda, Argentina.
 LAGENIFORMIS, E, = flaskeformet.
 LAGOPODUS, A, UM, = lignende en hare-fod.
 LAGUNAE = fra Sierra de la Laguna, Mexico.
 LAMELLATUS, A, UM, = med små plader.
 LAMINA, Æ, = bladpladen.
 LAMPAMPAENSIS = efter hjemstedet.
 LAMPRANTHUS, I = (Ficoideæ), hentyder til de stærkt farvede blomster.
 LAMPRO-, = glans-.
 LANATUS, A, UM, = håret.
 LANCEOLATUS, A, UM, = lancetdannet.
 LANIFER og LANIGER, A, UM, = uldhåret.
 LANOSUS, A, UM, = tæt uldhåret.
 LANUGINOSUS, A, UM, = fint uldhåret.
 LAPACENA = fra La Paz.
 LAPIDEUS, A, UM, = stenhård.
 LARVATUS, A, UM, = maskeret.
 LAREDENSIS = fra Laredo.
 LASIANTHUS, A, UM, = med lodden blomst.
 LASIO- = lodden-.
 LATEBROSUS, A, UM, = skjulested, 1) ydende ly, skjul. 2) skjult.
 LATERALIS, E, = sidestillet.
 LATERIFOLIUS, A, UM, = stillet ved siden af bladet.
 LATERITUS, A, UM, = teglstensrød.
 LATI-, = bred-.
 LATIFOLIUS, A, UM, = bredbladet.
 LATILOBES, A, UM, = bredlappet.
 LATISECTUS, A, UM, = med brede afsnit.
 LAURAMARCUS = fra Lauramarcay, Peru.
 LAXIFLORUS, A, UM, = spredt blomstret.
 LAXISETUS, A, UM, = med spredte børster.
 LAXUS, A, UM, = vid, åben.

LEMAIREOCEREUS, I, = (Cactaceæ), efter C. Lemaire, fransk kaktusforsker.
 LEMNISCATUS, A, UM, = med båndformede dele.
 LENDIGER, A, UM, = med luselignende organer.
 LENTICULARIS, E, = linseformet.
 LENTUS, A, UM, = tyktflydende, bøjelig.
 LEON- = løve-.
 LEONIS- = løve-.
 LEONA, = efter findestedet i Nuevo Leon, Mexico.
 LEONURUS, I, = hentyder til blomsterstanden.
 LEOPARDINUS, A, UM, = med striber som en leopard.
 LEPIDO- = skæl-.
 LEPIDOCARPUS, A, UM, = skælfrugtet.
 LEPIDOCEREUS = Cactaceæ, skællet kaktus.
 LEPIDORUS, A, UM, = skællet.
 LEPIDUS, A, UM, = tiltalende.
 LEPISMIUM = Cactaceæ.
 LEPORINUS, A, UM, = hare-, hareøre-lignende.
 LEPROSUS, A, UM, = skurvet, vortet.
 LEPTALEUS, A, UM, = tynd, fin.
 LEPTO-, = tynd-, fin-.
 LEPTOCLADODIA = Cactaceæ, slank kaktus.
 LEPTOSPERMUM, I, = med små frø.
 LEPTOSTACHYS, A, UM, = med tyndt aks.
 LEPTURUS, I, = med harehale.
 LETHALIS, E, = dødbringende.
 LEUC-, LEUCO-, = hvid-, grå-.
 LEUCACANTHUS, A, UM, = hvidtornet.
 LEUCANTHUS, A, UM, = med hvide blomster.
 LEUCHTENBERGIA, Æ, = (Cactaceæ), efter hertug M. af Luechtenberg.
 LEUGO- = hvid-.
 LEUCOCARPUS, A, UM, = med hvide frugter.
 LEUCODERMUS, A, UM, = hvidbarket.
 LEUCONEURUS, A, UM, = hvidnervet.
 LEUCOPHYLLUS, A, UM, = hvidbladet.
 LEUCOSPERMUS, A, UM, = hvidfrøet.
 LEWISIANA, = efter B. R. Lewis, medlem af en botanisk ekspedition i Californien.
 LIBER, BRI, = bast.
 LIGNATILIS, E, LIGNICOLUS, A, UM, = voksende på afbarket træ.
 LIGNESCENS, = træagtig.

LIGULATUS, A, UM, = rem, tunge, tungeformet.
 LILACEUS, A, UM, = lilla.
 LIMACINUS, A, UM, = snegleagtig.
 LIMBATUS, A, UM, = med krave.
 LIMOSUS, A, UM, = voksende i dynd.
 LIMPIDUS, A, UM, = klar, lys.
 LINEARIS og -ALIS, E, = linieformet.
 LINEATUS, A, UM, = stribet på langs.
 LINGUATUS, A, UM, = med tunge.
 LINITUS, A, UM, = besmurt.
 LINOGRISEUS, A, UM, = hørgrå.
 LIQUIDUS, A, UM, = flydende.
 LIRATUS, A, UM, = furet.
 LITHOPS, = (Aizoaceæ), ligner en sten.
 LITHOSPERMUS, A, UM, = med hårde, stenede frugter.
 LITORALIS, A, UM, = voksende ved strandbredder.
 LITURATUS, A, UM, = med en udvisket plet, tilsmudset.
 LIVIDUS, A, UM, = blåliggrå.
 LLOYDII, = efter F. E. Lloyd, der fandt planten 1908.
 LOBATUS, A, UM, = lappet, om bladet.
 LOBIVIA, Æ, = (Cactaceæ), omskrivning af Bolivia.
 LOCULATUS, LOSUS, A, UM, = rumdelt.
 LOCULIDUS, A, UM, = rumdelende.
 LONCHITES, IS, = lansespids.
 LONGI-, = lang-.
 LONGIVUS, A, UM, = langvarig, langlivet.
 LONGIBULBUS, A, UM, = med langt løg.
 LONGICORNIS, E, = langhornet.
 LONGICUSPIS, = langt tilspidset.
 LONGIFLORUS, A, UM, = langblomstret.
 LONGIHAMATUS, A, UM, = langhaget.
 LONGIMAMMUS, A, UM, = med lange brystvortelignende dele.
 LONGISPINUS, A, UM, = langtornet.
 LOPHOCEREUS, I, = (Cactaceæ), hentyder til den blomstrende stammes spids, der er besat med lange børster.
 LOPHOPHORA, Æ, = (Cactaceæ), hentyder til en dusk af hår på hver areol.
 LOPHETHELE, A, UM, = kvindebryst.
 LORATUS, A, UM, = med remformede organer.
 LORICATUS og LORICEUS, A, UM, = pansret.
 LORIFOLIUS, A, UM, = med remformede blade.
 LUBRICUS, A, UM, = slibrig.

LUCENS, = skinnende.
 LUCIDUS, = skinnende.
 LUCORUM, = voksende i lunde.
 LUETZELBURGII, = efter opdageren af Coleocephalocereus 1. Dr. P. v. Lützelburg.
 LUMBARENSIS = efter hjemstedet.
 LUMBRICALIS, E, = ormeformet.
 LUNARIS, E, = måneformet, halvmåneformet.
 LUNATUS, A, UM, = med små halvmåneformede dele.
 LURIDUS, A, UM, = smudsig gul.
 LURINENSIS = fra Lurin dalen, Peru.
 LUTEOLUS, A, UM, = lys gul.
 LUTESCENS, = gulagtig.
 LUTEUS, = gulagtig.
 LUXURIANS, A, UM, = hurtigt voksende.
 LYRATUS, A, UM, = lyredannet, om bladet.
 M.
 MAASSII, = efter W. Maass, sekretær i det tyske Kaktusselskab.
 MACER, CRA, CRUM, MACILENTUS, A, UM, = mager, tynd, ringe.
 MACR-, MACRO-, = lang-, stor-.
 MACRANDUS, A, UM, = med lange støvdragere.
 MACRANTHUS, A, UM, = storblomstret.
 MACRO-, = stor-.
 MACROCALYX, A, UM, = med stort begær.
 MACROCARPUS, A, UM, = med stor frugt.
 MACROGLOSSUS, A, UM, = stortunget.
 MACROLOBUS, A, UM, = storlappet.
 MACROPETALUS, A, UM, = med store kronblade.
 MACRORRHIZUS, A, UM, = med stor rod.
 MACROSTOMUS, A, UM, = med stort svælg.
 MACROTHELE, A, UM, = med store brystvorteformede fremragninger.
 MACULATUS, A, UM, = plettet.
 MACULOSUS, A, UM, = mangeplettet.
 MADIDUS, A, UM, = fugtig, virkelig eller tilsyneladende.
 MAGALLANII, = efter finderen af Mammillaria m. Magellan.
 MAGENTUS, A, UM, = mørk vinrød.
 MAGDALENENSIS = fra Magdalena, Californien.
 MAGICUS, A, UM, = fortryllende.
 MAGNARENENSIS = efter hjemstedet.
 MAGNIFFICUS, A, UM, = storartet, prægtig.
 MAGNUS, A, UM, = stor.
 MAIHUENIA = Cactaceæ, fra Chile.
 MAINAE, = efter finderen: fru F. Main.

Kaktus-morphologi 3:

DEN ASSIMILERENDE DEL

Ved den assimilerende del af en plante forstås den del af planten, hvor fotosyntesen finder sted. Betingelsen herfor er, at der er grønkorn i vævet, og derfor er den assimilerende del af en plante sædvanligvis grøn.

Hos landplanter er der i epidermis udviklet spalteåbninger, således at planten kan begrænse fordampningen af vand under fotosyntesen. Hos kaktus og alle andre sukkulenter har denne foranstaltning ikke været nok, da de vokser under ekstreme forhold. De har derfor søgt at begrænse overfladen i forhold til volumen og at beskytte overhuden (epidermis) og dens spalteåbninger. Dette er grunden til, at kaktus har dannet cylinder- og kugleformer, og at epidermis er beskyttet af uld (f. eks. *Cephalocereus similis*) eller et vokslag (f. eks. *Pilocereus palmeri* og *Copiapoa cinerea*). Også tornene har en lysbrydende virkning, men disse er dog først og fremmest forsvarsorganer.

For yderligere at bryde den direkte solbestråling, og derved reducere fordampningen, har de fleste slægter og arter dannet vorter, pukler og

ribber. Ribberne hos de høje Cereer har desuden afstivende virkning.

Også den kemiske proces ved fotosyntesen er forskellig fra ikke-sukkulente planter.

I meget korte træk er forskellen denne:

Normal fotosyntese: I lys optager grønne plantedele CO_2 (kuldioxid) og udskiller O_2 (ilt).

Denne proces med fri ventilation gennem spalteåbningerne i lys er for vandkrævende for mange sukkulenter. Disse har i stedet udviklet den såkaldte CAM-fotosyntese: Den fotosyntetiske CO_2 -fixering foregår om natten, primærproduktet fra denne proces gemmes natten over i vakuoler.

I lys vil så dannelsen af stivelse finde sted ved tilførsel af solenergi (Angående ADP, ATP og mellemprodukternes processer henvises til nyere botanisk litteratur). At det optagne CO_2 skal gemmes i vakuoler, betyder til gengæld, at stofskiftet er relativt langsomt, hvilket betyder langsom vækst.

Hos *Peireskia* findes spalteåbningerne både på blade og stængel. Ser man på et bladtværsnit i mikroskop kan man se 5 lag. (Fig. 1).

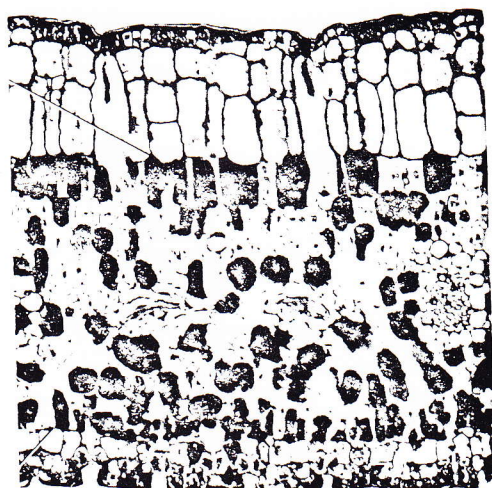

Fig. 1.

Flerlaget epidermis med spalteåbninger.

Flerlaget kuticula.

Svampevæv

med grøn timer.

Vandvæv

Flerlaget epidermis med mange spalteåbninger.

Både svampvæv og vandvæv indeholder grønkorn, og som det ses på figuren, findes spalteåbninger både på over- og underside af bladet, dog sidder de langt tættere på undersiden. Hver spalteåbning består af 2 læbeceller med 3 biceller, som ligger i en spiralstruktur og løber jævnt over i epidermiscellerne.

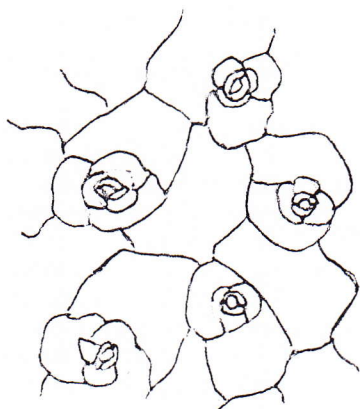

Fig. 2. Peireskia. Underside af blad.

Selvom *Peireskia* har blade, er den en stængelsukkulant, hvilket ses af, at den i stængeltværsnit ligner enhver anden Cactacee med epidermis og hypodermis (fyldt med krystaller af calciumoxalat) samt kraftigt vandvæv, hvor cellerne indeholder en vandbindende slim. Ledningsstrengene ligger som en cylinder i midten, og det store område mellem disse og de to yderste lag er vandvævet, der indeholder grønkorn. Intensiteten af grønkorn aftager dog mod midten af planten.

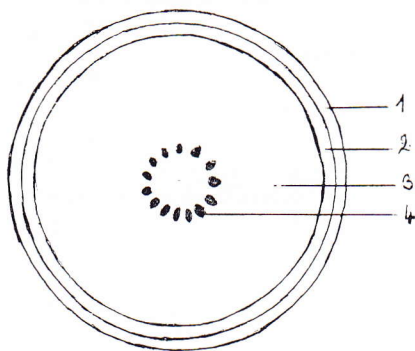

Fig. 3. 1) epidermis, 2) hypodermis, 3) vandvæv, 4) ledningsstrengene.

Ud for phloemet (den yderste del af ledningsstrengene) vil man hos de søjleformede Cactaceer finde styrkevæv, mens kugleformerne »nøjes« med den afstivning der er i ledningsstrengene og i cellernes safttryk.

Vækstformer:

Et flygtigt blik over en samling kaktus gør det klart, at de forskellige former også vokser på højst forskellig måde.

De søjleformede Cereer har kraftig tilvækst i toppen og næsten ingen tykkelsesvækst.

Hos nogle *Ferocactus*, *Copiapoa*, *Trichocereus* m. m. ser man en cylinderformet vækst. Først tykkelsesvækst og derefter vækst i højden. (Fig. 4).

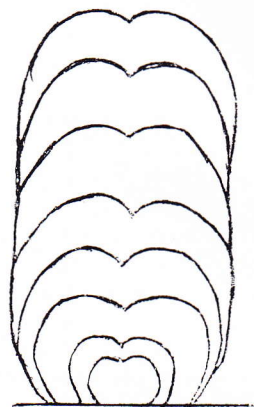

Fig. 4.

Mammillaria er ganske speciel, idet de, når de når en vis størrelse og alder, ikke tiltager hverken i højde eller drøjde, selvom der er frisk tilvækst i toppen. Dette skyldes, at *Mammillaria* har en sammentrækningszone i den basale del. (Fig. 5).

Endelig er der de kugleformer der vokser mere

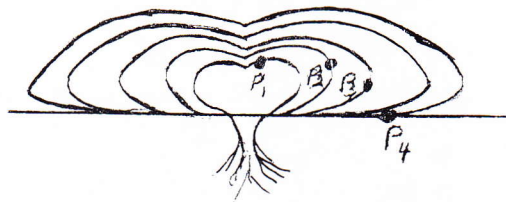

Fig. 6. P er et punkt fulgt fra den etårige til den fireårige plante.

Vor truede natur

Menneskets indflydelse overalt på jorden bliver større og større. Der findes snart ikke den plet, som ikke ændres, opdyrkes eller dækkes af asfalt eller beton.

Det er vel en udvikling, som er nødvendig. Hvis vi da skal være flere og flere mennesker her på jorden og derfor have mere og mere at spise. Men alligevel er der stærke kræfter igang for at undgå at hele jorden bliver opdyrket, at al natur forsvinder.

Men det må siges at være i sidste øjeblik. De fleste forestiller sig f. eks. at de tropiske regnskove i Amazonbækkenet, den største sammenhængende tropeskov i verden, er så enorme, at mennesket ikke for alvor kan gøre noget ved dem. Men nu er der bygget en vej igennem området og Brasilien har, støttet af Verdensbanken, et fuldt udarbejdet projekt til fældning af Amazonskovene. Efter dette projekt vil Amazonskovene være væk om 60 år, erstattet af opdyrkede marker.

Det kunne man se på med en vis sindsro, hvis det virkelig betød forbedring for sydamerika-

ernes levested. Men der er meget stor tvivl om, hvorvidt dette er tilfældet. Forsvinder skoven, forsvinder samtidig det fugtige skovklima, områderne bliver tørre. Samtidig ved vi, at skovbunden i den tropiske regnskov er meget fattig, så efter få års dyrkning vil udbyttet falde stærkt. Risikoen for at man forvandler en produktiv regnskov til en uproduktiv ørken er derfor overhængende og man synes i det mindste, at man før starten på et så stort projekt burde undersøge problemerne.

Tilsvarende ting sker næsten overalt på jorden, ikke blot med den tropiske regnskov, som er den mest truede vegetationstype, men også mange andre steder.

Verdensnaturfonden er den danske afdeling af World Wildlife Fund, en international organisation, som har til formål at bevare dyre- og planteliv og naturressourcer så vidt det er muligt. Dette skal naturligvis ikke ske i konflikt med den lokale befolknings interesser, men ud fra en overbevisning om, at det ofte er fatalt, hvad økonomer og politikere finder på i ønsket kortsigtet profit. Men skal man overbevise politikerne med saglige argumenter baseret på grundige undersøgelser eller opkøbe arealer til nationalparker, koster det penge og derfor er Verdensnaturfonden først og fremmest en pengejegende organisation. Her i Danmark samler den penge ind på mange forskellige måder, men først og fremmest ved at en stor gruppe personer deltager med 30,- kr. pr. år til Fondens arbejde. Til gengæld får de oplysning om arbejdet gennem Fondens blad »Panda-Nyt«, som fortæller om projekter og problemer rundt om på jorden.

Det vil som oftest være dyr eller nationalparker, som skal reddes. På Grønland har Fonden givet penge til ekspeditioner til udforskning af isbjørnens og havørnens forekomst. Internationalt har Fonden været medvirkende til at redde markante dyr som tigreren, Vicuñaen og javanæshornet, men også vigtige plantesamfund er blevet bevaret, bl. a. er oprettet et beskyttet område i Kenya, hvor sjældne planter findes, og Fonden har medvirket til undersøgelse af sjældne sukkulenter i Sydafrika.

Arne Schiøtz
Danmarks Akvarium

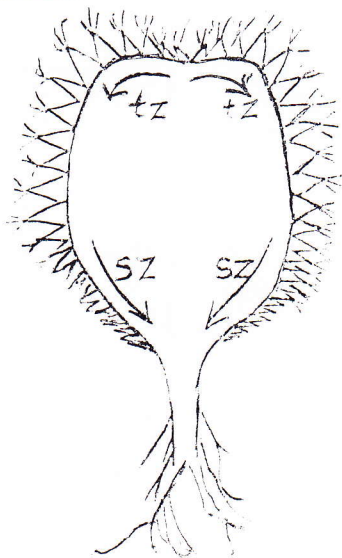

Fig. 5. tz = tilvækstzone, sz = skrumpezone.

i bredden end i højden. Eksempelvis kan nævnes *Ariocarpus*, *Discocactus*, *Gymnocalysium* og *Malacocarpus*.

Peter Claes Rundblad

Echeveria pulvinata Rose og Echeveria pulvinata cv. »Ruby« B. K. Boom af Les Carruthers

Familie: Crassulaceae.

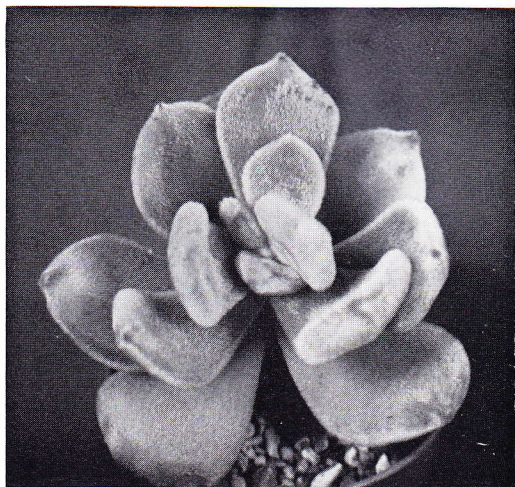
Siden den første *Echeveria* blev indsamlet omkring år 1790, er mange fine mexicanske, central- og sydamerikanske arter kommet i kultur, men findes meget ofte forkert benævnt.

Da mange fremskredne sukkulentsamlere betragter dem som begynderplanter, er de ikke blevet så populære, som de kunne have været. Det hænger muligvis også sammen med, at de er nemme at dyrke og formere, men det glæder mig at kunne sige, at der vises disse smukke og fordringsløse planter større opmærksomhed nu end før. De er ikke blevet en slagmark mellem »lumpers« og »splitters«*), hvad der jo fører til så meget besvær, hvad angår nomenclatur blandt kaktus og sukkulenter. Medens mange *Echeveria*'er tidligere var placeret i den sydafrikanske slægt *Cotyledon*, er der i dag ingen strid om disse to slægter.

Den eneste vanskelighed vi har tilbage, er identification af de mange *Echeveria*-arter, hybrider og kultivarer, som findes i amatør-samlinger. De to her nævnte planter, *E. pulvinata* og kultivaren »Ruby«, bliver ofte forvekslet, og kultivaren bliver så godt som altid fundet hos samlere som *E. pulvinata*, skønt de to arter er ganske forskellige!

Selv om arten oprindelig blev indsamlet af dr. C. G. Pringle (1838–1911) helt tilbage i 1894 og beskrevet af dr. Rose i 1903, så er den i dag sjælden i europæiske og amerikanske samlinger, da både gartnere og samlere i al almindelighed foretrækker den mere farveprægtige kultivar »Ruby«. Den oprindelige art er dog om end vanskeligere i kultur så dog stadig værd at dyrke.

Navnet *pulvinata* betyder pudeformet og beskriver ganske passende planten, hvis blade sidder i en noget løs roset i toppen på en maghonifarvet stængel. Bladene har en klar lys elmegrøn farve og er tæt besat med korte hvide hår, hvad der ret overfladisk giver planten en vis lighed med *E. leucotricha*, som den også står

Echeveria pulvinata Rose.

Echeveria pulvinata »Ruby«.

ret nær. På fuldstændig udviklede blade har spidserne ofte en rustbrun farve.

Kultivaren »Ruby« har både langt flere og også smallere blade, som er mørk æblegrønne og skønt de er tæt besat med korte hvide hår, så

Echeveria pulkinata. Rose
 L. 1/1/73

- 1 leaf side view x 1
 2. leaf x 1
 3 & 4 cross section. x 1

er både bladspids og bladrand stænket pragtfuld kirsebærrød. Farven holder hele året, men er naturligvis klarest om foråret.

Blomsterstanden er ens; kort med 4–8 skarlagensblomster, hvor kronbladernes indre og rande er gule. Blomstringstid januar–juni.

Arten er den vanskeligste at dyrke og mangler kultivarens livskraft. Den taber ofte de helt udviklede blade om vinteren, hvis den holdes for koldt. Ved en gennemsnitstemperatur på 4° C vil kultivaren stadig trives, hvorimod *E. pulvinata* allerede ved temperaturer under 10 grader så afgjort føler sig dårlig tilpas.

Begge planter formeres normalt kun ved stiklinger, som tages fra stængelen. Bladstiklinger slår nok rødder, men nægter pure at danne nye planter.

E. pulvinata hører til Walters serie nr. 13, Echeveria. Inden for samme serie findes desuden andre interessante arter som *E. coccinea*, den først beskrevne Echeveria, *E. pubescens*, *E. leucotricha*, den smukkeste og mest efterspurgte,

E. pilosa, *E. setosa*, som oftest ses i samlinger, og *E. cilliata* beskrevet i 1961 af Reid Moran fra USA. *E. carminea*, *E. amphoralis* og *E. macrantha* er de mindst kendte i Europa, og endelig er der *E. harmsii*, som tit udbydes som torveplante, da denne art har de største blomster.

Det karakteristiske ved denne gruppe af Echeveriaer kan sammenfattes til, at alle planter er tæt behårede på alle ydre dele af blade, stængel og krone.

Litteratur: Britton & Rose, New York Bot. Garde. Vol 3. – Echeveria, Walther 1972. – Life and Work of C. G. Pringle, Vermont 1936, p. 138. – Echeveria pulvinata 'Ruby' Succulenta No. 7 1957. – Echeverias, Carruthers & Ginns, 1973.

Les Carruthers

9. oktober 1974

*) Der hentydes til botanikere, der ønsker at splitte en slægt mest muligt op, eller modsat at samle mange slægter til en.

Oversættelse: Peter Brandt Pedersen.

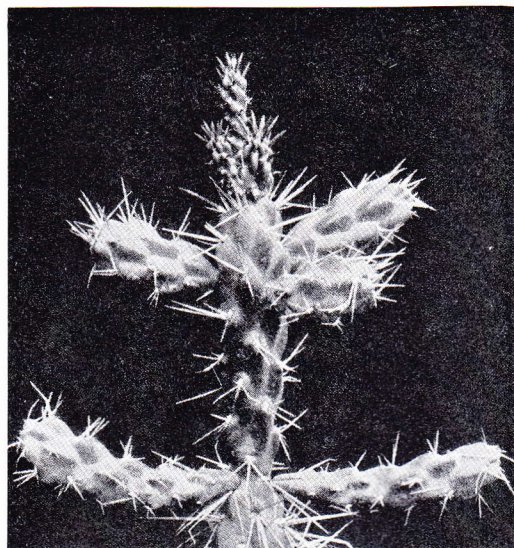
Cylindropuntia tunicata (Lehm.)

Denne plante vokser i Mecixos højland, og er her en meget generende ukrudt. Som alle Opuntier har den små modhager på tornene, hvilket medfører at skud hænger fast i dyrenes ben og pelse. Planten er selvfølgelig interesseret i at blive spredt omkring, men faren ligger hos tunicataen i dens store torne, som ikke alene er yderst ubehagelige, men også hos kvæget kan medføre alvorlige infektioner, bl. a. i øjnene.

Hvert led bliver op til 15 cm langt og farven er gråliggrøn. På hver areol sidder 8–12 5 cm lange hvide torne. Væksten er nærmest tueformet, og som regel kraftigere og tættere end man ser på billedet. Blomsten er ca. 3 cm lang og bred, gul til gulgrøn. Desværre er den ret svær at få i blomst på vore breddegrader.

Som de fleste Opuntia er kulturen ikke svær. Den vokser i al slags jord og vandes godt i vækstperioden. Om sommeren kan den godt lide meget lys og frisk luft.

Skulle der trods den ikke særlig rosende om-

tale alligevel være nogle af medlemmerne, som kunne tænke sig et skud af dette »uhyre«, så send et par ord til mig. Så længe lager haves vil De så få tilsendt et eksemplar.

Husk returporto.

Peter Claes Rundblad

Torbenfeldtvej 10, 2700 Brønshøj

BØGER OG TIDSSKRIFTER

The National Cactus and Succulent Journal - England

Vore hidtidige anmeldelser af tidsskrifter har især drejet sig om »mindre« eller mere specielle blade. Med ovennævnte blad kommer vi til et af de fire store sukkulenttidsskrifter. (De tre andre er Cactus and Succulent Journal, USA, Kakteen und andere Sukkulente, Vesttyskland, og Succulenta, Holland).

Det engelske blad udkommer kvartalsvis og koster 2,00 pund årligt.

Bladet er udstyrmæssigt af meget høj kvalitet med en mængde sort/hvide fotografier. Indholdet er meget alsidigt redigeret, således at både kaktus og de andre sukkulenter behandles nogenlunde ligeligt, og ikke som i det tyske, der nok hedder »Kakteen und andere Sukkulente«, men hvor »de andre« får en noget stedmoderlig behandling.

Et af bladets store aktiver består i, at det får

stof fra mange sider, og at der findes virkelig mange fine popularisatorer blandt engelske sukkulentdyrkere.

Endelig er bladet meget rigt udstyret med annoncer, hvad der er en stor hjælp for læsere, der har et par planter på ønskesedlen, men ikke ved, hvordan de skal få fat på dem.

Alt i alt et meget anbefalingsværdigt tidsskrift, som vore medlemmer vil kunne have stor fornøjelse af at abonnere på.

The National Cactus and Succulent Society

Miss W E Dunn

43 Dewar Drive, Sheffield S7 2 GR
England

NB! Da NKS udveksler blade med det engelske selskab findes bladet i vort bibliotek.

Peter Brandt Pedersen

»Echeverias«

Efter min opfattelse ses Echeveria alt for sjældent hos vore medlemmer. Det kan kun skyldes manglende kendskab til slægtens mangfoldighed af smukke og nemme arter. Omstående artikels forfatter, L. Carruthers, har sammen med Ron Ginns udgivet en bog som kort og godt hedder »Echeverias«, og som er en lille perle i sukkulentlitteraturen. Bogen behandler ikke planterne systematisk, eller om man vil botanisk, men er et værk skrevet for almindelige mennesker på et klart og tydeligt sprog. 48 farvefotos af Echeveriaer, kultivarer og hybrider får ligefrem urtepotterne til at trække sig sammen for at sige: Vi kan sagtens være et par stykker til. L. Carruthers driver også en mindre

salgsvirksomhed af planter. Dette være sagt uden nogen form for bagtanke, men kun som en praktisk oplysning. Hvor tit ser man ikke smukke planter afbillede og siger til sig selv: Den ville jeg gerne eje, men hvor får jeg fat på den?

Sådan gik det mig – med bogen – med planterne!

»Echeverias«, Carruthers & Ginns, Forlag John Bartholomew & Son Ltd., Edinburgh. £ 2,30.

Kan også købes hos forfatteren: L. Carruthers, 13, St. Catherines Drive, Fulwood, Preston, Lancs. PR2 3RL England.

Peter Brandt Pedersen

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Frans Laursen, Midtjylland Landbo- og Husholdningsskole, 7200 Grindsted:

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. – årg. 2 (nr. 2, 3 og 4) 15 kr. – årg. 3 (nr. 1 og 2) 10 kr. – årg. 4 (nr. 3 og 4) 10 kr. – årg. 5, 6 og 7 (4 nr.) 20 kr. – årg. 8 (2 nr.) 10 kr.

Enkelte nr. sælges i den udstrækning vort lager overstiger hele årgange. Pris pr. stk. 5 kr.

MEDLEMMERNES HJØRNE

10 års jubilæum for »Steirische Kakteenfreunde«

Den 2.3.1975 har sammenslutningen af »Steirische Kakteenfreunde«, som har sæde i den smukke steiriske by Knittelfeld, 10 års jubilæum.

Ved stiftelsen i marts 1965 blev denne kreds af kaktusvenner mange steder mødt med et smil og en profeti, at denne sammenslutning vel næppe havde en lang levetid. Men det blev anderledes. Hele tiden kom der indmeldelser af nye medlemmer. En måned efter var man på 58 medlemmer, men i dag er tallet trecifret.

Af denne sammenslutning af lokal karakter blev der efterhånden en international forening, som fik medlemmer fra følgende lande: Vest- og Østtyskland, Schweiz, Danmark, Norge, Sverige, Finland, Belgien, Holland, Tschekoslovakiet, Ungarn, Polen, Italien, Malta, Israel, Mexico, New Zealand, USA og Ghana.

Dette opsving kan man ikke mindst takke den energiske formand, Josef Vostry, for. Vostry er også udgiveren af det sympatiske månedstidsskrift på 12 sider, »Nachrichten der steirischen Kakteenfreunde«.

Dette tidsskrift, lavet i duplikatsystem, byder på gode fagartikler, samt internationale kaktusnyheder og meddelelser af mere lokal karakter. For udgivelsen af bladet samt for forsendelsen står Hr. Vostry alene. Af samme grund er det ikke dyrt at abonnere på bladet, tilligemed har det et godt format og et kraftigt omslag.

Alle kaktusvenner, som ud over deres eget blad har interesse i et godt og billigt andet, kan man kun anbefale dette steiriske tidsskrift. Årsabonnement, der er incl. medlemskontingent, er kun 58 østrigske schilling. Ved indmeldelse et engangsgebyr ekstra på 5 Ø.S.

Henvendelser og indmeldelser stiles til formanden, Hr. Josef Vostry, A – 8720 Knittelfeld, Josef Kohl Gasse 3, Österreich. Bladet udkommer efter januar 1975 som 11. årgang.

Karl Zöpf

Postfach 250

D – 72 Tuttligen 1, Vesttyskland

Oversætter: H. Keil.

Brev fra nyt medlem i England

Som det fremgår af rubrikken har vi fået et nyt medlem i England. Han slutter sit brev om indmeldelse med følgende:

Når medlemmer af NKS rejser til England, er de velkomne til at besøge mit hus og se mine planter.

Venlig hilsen

Cyril G. Brown

65 Highfield Cres., Hornchurch

Essex RM12 6PX England

Telefon: Hornchurch 49542

KØB - SALG - BYTTE

De fleste af os kommer vel ud for i perioder at have et overskud af planter, som man gerne vil enten sælge eller bytte med andre planter. Det kunne også tænkes, at man havde dubletter af kaktus- og sukkulentlitteratur, man ønskede at bytte eller sælge.

Derfor indbydes medlemmerne til at indsende nogle få linjer om evt. bytte, salg eller køb af planter eller kaktuslitteratur. Disse korte meddelelser vil da blive optaget under rubrikken Medlemmernes Hjørne. Det må dog bemærkes, at vi ikke kan udstrække denne service til medlemmer, som har handel med disse ting som erhverv.

Til medlemmerne fra bestyrelsen

Det har længe været klart for os, at medlemmerne visse steder kan have vanskeligheder med at skaffe sig de ting, som de har brug for i forbindelse med deres hobby. Det er ting som urtepotter i det ret lille antal, vi har brug for, etiketter, visse gødninger og meget mere.

For at vi i NKS kunne påtage os en slags salg af disse ting, var det nødvendigt for os at finde en person, som var villig til at påtage sig arbejdet med indkøb, pakning og forsendelse. Dette er nu lykkedes, idet Roar Nielsen, Søndervangen 13, 8260 Viby, har indvilget i at påtage sig arbejdet.

For at oprette en sådan salgscentral kræves et vist forarbejde, og derfor kan man ikke allerede nu sende bestillinger til Roar Nielsen, men med april-nummeret af »KAKTUS« vil kom-

me endelig meddelelse om salgets påbegyndelse m. m.

Sammen med vort blads oktober-udgave sendes til alle medlemmer et spørgeskema om interesseområder m. m. De indkomne besvarelser er tænkt som grundlag for en medlemsliste, som skulle udsendes til alle medlemmer. Vi mangler stadig at få en stor del af disse skemaer retur, så listerne kan udarbejdes. Kære medlemmer, lad os få dem snarest!

Da det har vist sig, at en del af vore medlemmer ikke kender til »Internationale Svarkuponer«, skal vi her forklare lidt om dem. Sender man brev til udlandet og ønsker at vedlægge returporto, gøres det på følgende måde: Man henvender sig på posthuset og ber om at købe en eller flere internationale svarkuponer alt efter hvor stort beløb returportoen repræsenterer. Kuponen eller kuponerne lægges derefter i brevet, og modtageren kan så bytte kuponerne til sit hjemlands frimærker, og returportoproblemet er klaret.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærtstående slægter
– samt over Iris

Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7200 Grindsted

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 65.

DANSK ORCHIDE KLUB

Kasserer Stig Nielsen
Helsingevej 39 B – 2830 Virum
Tlf. (01) 85 48 49 – Giro 97270

ALT I PLANTER

– frilands og indendørs

TOSTHOLM PLANTESKOLE

Gl. Landevej 54 – Albertslund
(01) 64 31 53

Nu også stort udvalg i

Kaktus

og andre sukkulenter

(kvantitet – kvalitet – service)

Forsendes over hele Europa

Besøg ...

DANMARKS AKVARIUM

– ÅBEN HVER DAG KL. 10.00 –
TLF. HE 3283

Verdensnaturfonden bevarer truede naturværdier overalt på jorden. Indbetal 30 kr., så støtter De arbejdet og modtager bladet »Panda-Nyt«.

Verdensnaturfonden

World Wildlife Fund Denmark

Kavalergården 1
2920 Charlottenlund
Giro 2001

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg
– også store og importplanter

Mange sjældne podede

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-anmeldelse. – Ingen forsendelser.

GODT NYTÅR!

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)

ET GODT NYTÅR ØNSKER

Ing. H. van DONKELAAR

Werkendam / Holland

Stort sortiment i kaktus og sukkulenter

Skriv efter min nye frøliste
i januar 1975
og efter min planteliste
(med dansk forord) i marts 1975

– Alle henvendelser kan ske på dansk –

KARLHEINZ UHLIG – KAKTEEN

Lilienstr. 5 – D-7053 Rommelshausen

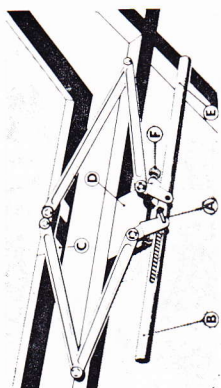
Tel. (07151) 58691

Alle i N. K. S. ønskes et godt nytår!

Skriv efter vor nye frøliste allerede i januar 1975.

Desuden tilbyder vi fra vor planteliste 74/75:

LOBIVIA acanthoplegma, bolviensis, brunneo-rosea, cinnabarina, ferruginea, hoffmanniana, intermedia, laeae, leucosiphus, leucoviolacea, mistienseis muhriana, oligotricha, pampana, planiceps, schneideriana, tarabucensis, varians, wegheiana, wrightiana, zecheri, alle importer. – DM 8 – 12.

delta design denmark ltd. Bernstorffsvej 242 . 2920 Charlottenlund . (0166) OR 4852

automatisk

kun 242,- kr. incl. moms

VÆKSTHUSVENTILATION

AUTOVENT er i vind – stærk m. centermontering – dobbelt løftearm
25 °C stort indstillingsområde – uden EL – energifri
– for gennemgående luftvinduer kan
særligt kontravægtsystem leveres

delta

Giro 8000204